

Opmerkingen over Chrysididae (3)

door

J. P. VAN LITH

Omalus auratus (L.). Uit een eikegal kweekte ik, behalve een ♂ van *Passaloecus insignis* (Van der Linden), ook een klein donker ♂ van *Omalus auratus* (Ulvenhout, 7 mei 1946). Een nest van *Dineurus shuckardi* Mor. in een vliertakje leverde een ♀ van deze goudwesp (Rozenburg, De Beer, 25 juli 1954).

Omalus biacinctus (Buysson). Aan de reeds bekende vindplaatsen in ons land, zoals het Gooi, Utrecht en oost Brabant, kan nu ook Strijbeek in west Brabant worden toegevoegd. Op 1 juli 1954 ving ik daar op eikebladeren drie exemplaren. Bij de twee ♂ ♂ is het abdomen, van boven gezien, donkergroen, van opzij donkerrood gekleurd; het derde is een ♀ en vertoont alleen op het laatste tergiet een donkerrode weerschijn.

Omalus aeneus (F.). Werd in mei 1943 en 1954 gekweekt uit nesten van *Passaloecus gracilis* (Curtis) (= *Passaloecus tenuis* A. Mor.; zie ook P. BENNO, 1950, *Publicaties Natuurhist. Gen. Limburg* 3 : 27).

Chrysis brevidens Tourn. Gedurende een aantal jaren kweekte ik *Chrysis brevidens* uit nesten van *Symmorphus debilitatus* (Sauss.). In het voorjaar van 1958 kon ik *brevidens* ook als parasiet van *Symmorphus sinuatissimus* Richards vaststellen. Het voedsel van beide gastheren is nogal verschillend; de eerstgenoemde fourageerde namelijk met larven van een kever (*Plagioderia versicolor* Laich), terwijl *debilitatus* hoofdzakelijk micro-rupsjes verzamelde.

Chrysis indigotea Duf. et Perris. Na de vaststelling van deze soort in ons land in 1952 is in het daaropvolgende jaar een vrij groot aantal exemplaren waargenomen. Hierna is de soort slechts weinig meer gezien. Ten dele kan dit toe te schrijven zijn aan het verdwijnen van enkele goede vangplaatsen door vernieuwing van oude palen of door modernisering van oude schuren. Gelukkig kon dit jaar de aanwezigheid in de omtrek van Ulvenhout toch weer worden aangetoond door de vangst van een ♀ op 27 juli 1958. Vergeleken met de vroegere vangsten in de maanden mei en juni is dit wel een late vliegdatum.

Chrysis fasciata Olivier f.n.sp. Op één van de houten palen van een schuur bij een boerderij op het landgoed Hondsdonk bij Ulvenhout ving ik op 15 juni 1958 een ♀ van *Chrysis fasciata*. Op het eerste gezicht lijkt deze wesp wel wat op *indigotea*, maar kan daarvan gemakkelijk worden onderscheiden door de kleur van het middenveld van het scutum en vooral door de achterrand van het laatste tergiet. Dit heeft aan het einde vier duidelijke tanden en bovendien aan weerszijden daarvan een stompe hoek, waardoor deze soort in de *sexdentata*-groep wordt gerangschikt.

Volgens TRAUTMANN (1927) heeft *fasciata* een verspreidingsareaal, dat praktisch het gehele palaeartic gebied omvat, in het westen van Noord-Afrika tot in Finland op 61° noorderbreedte, echter niet in Groot-Brittannië en, naar ik meen, ook niet in België. Bovendien schijnt het dier aan een bosrijke omgeving te zijn gebonden, zodat het eigenlijk verwonderlijk is, dat *fasciata* hier al niet eerder is gevangen. Van de door TRAUTMANN genoemde gastheren komen *Discoelius zonalis* (Pz.), *Gymnomerus laevipes* (Shuckard) en *Trypoxylon figulus* L. veelvuldig in de naaste omgeving van de hierboven genoemde vangplaats voor.

Summary

The following parasite/host relationships have been ascertained by rearing experiments:

<i>Omalus auratus</i> (L.)	—	<i>Passaloecus insignis</i> (Van der Linden)
		<i>Dineurus shuckardi</i> Mor.
<i>Omalus aeneus</i> (F.)	—	<i>Passaloecus gracilis</i> (Curtis)
<i>Chrysis brevidens</i> Tourn.	—	<i>Symmorphus debilitatus</i> (Sauss.)
		<i>Symmorphus sinuatissimus</i> Richards

A female of *Chrysis fasciata* Oliv. has been found near Ulvenhout, province of Noord-Brabant, so that the Netherlands are included in its range of distribution.

Rotterdam-6, Allard Piersonstraat 28c.

Ross, E. S., The Embioptera of California. Bull. Cal. Ins. Survey N no. 3 : 47—58, 1957.

De drie in California voorkomende soorten met hun biologia worden besproken. Het artikel is met fraaie foto's geïllustreerd. — KR.

Stichel, W., Illustrierte Bestimmungstabellen der Wanzen II Europa. Heft 26, Liste der Paläarktischen Arten (1. Fortsetzung), p. 801—832.

In deze aflevering wordt de naamlijst der Miriden voortgezet. Overigens moge verwezen worden naar de vorige besprekingen van dit zeer belangrijke werk. — W. H. GRAVESTEN.

Afdeling Noord-Holland en Utrecht. Er zal dit winterseizoen nog vergaderd worden op 26 november, 28 januari en 4 maart, telkens 's avonds om 8 uur in Hotel Krasnapolsky.

De vergaderingen zijn toegankelijk voor alle leden der N.E.V. en bovendien voor belangstellenden en introducés. Aan het bijwonen ervan zijn geen kosten verbonden. Op regelmatige toezending der convocaties kunnen echter alleen de bij ondergetekende ingeschrevenen aanspraak maken. De contributie bedraagt per seizoen f. 2,50.

Namens het Bestuur Dr. W. J. KABOS, van Baerlestraat 26, Amsterdam-Z 1.

Alsophila aescularia. In 1957 had ik een klein ab ovo-kweekje van deze soort. De vlinders verschenen alle in februari 1958, de eerste ♂♂ op 6.II, de laatste op 20.II. Het eerste ♀ kwam 12.II uit, tussen 12 en 20.II nog één, doch de rest (8 exemplaren) pas in de laatste dagen van februari. Ik had 15 mannetjes en 10 wijfjes.

We kunnen dus wel aannemen, dat de ♀♀ één tot anderhalve week later te voorschijn komen dan de ♂♂. Vanzelfsprekend zijn mijn data wat vroeger dan de in de Catalogus vermelde, daar ik de popjes binnenshuis bewaarde.

W. OORD, Potterstraat 16, Deventer.

Kaalvraat bij eiken. Waren het in juni 1957 de rupsen van *Operophtera brumata* L., die hele percelen eiken kaal vraten, in 1958 hebben die van *Erannis aurantiara* Hb., *Er. marginaria* F. en *Er. defoliaria* Clerck het werk overgenomen. Allerlei soorten bomen en struiken werden er het slachtoffer van. Tussen de enorme hoeveelheden *Erannis*-rupsen bewegen zich bovendien vele rupsen van andere Geometriden, zoals die van *Phigalia pedaria* F. Ik ben overigens benieuwd, hoeveel imagines uit de ruim 300 verzamelde rupsen van bovengenoemde soorten te voorschijn zullen komen en hoeveel het slachtoffer zullen blijken te zijn van diverse soorten parasieten.

W. J. BOER LEFFEF, Korteweg 53, Apeldoorn (Med. R.I.V.O.N.).